

In de roos!

DOEL

Een doordachte keuze maken aan de hand van vooropgestelde criteria

OEFENEN OP

- gericht denken
- ideeën bedenken
- criteria opstellen
- aftoetsen aan criteria

IN HET KORT

- 1 Denkvraag formuleren
- 2 Ideeën bedenken
- 3 Criteria bedenken
- 4 Criteria selecteren
- 5 Ideeën aftoetsen aan criteria
- 6 Resultaat bekijken
- 7 Reflecteren over het denkproces
- 8 Afronden

EEN VOORBEELD

<https://djapo.be/in-de-roos/>

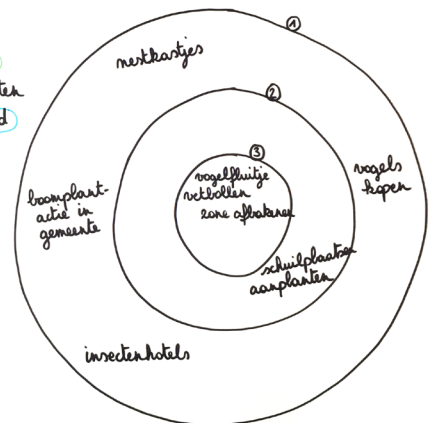
HOE LOK IK VOGELS NAAR MIJN TUIN ?

Ideeën:

met een vogelfluitje ||
nestkastjes hangen |
netrollen ||
insecten aantrekken |
met insectenhôtels ||
schuilplaatsen (bomen
en struiken) aanplanten ||
vogels kaper en
korslaten |
zone afbakenen waar
niemand komt ||
boomplantactie in
de gemeente |

Criteria:

niet te technisch
zonder grote kosten
vraagt weinig tijd
efficiënt
op natuurlijke
manier

VOORBEREIDING

- Je hebt een situatie waarin je samen met de deelnemers een doordachte keuze wilt maken.
- Formuleer een denkvraag die het gericht denken bevordert. Gebruik indien nodig de hulpfiche *Denkvraag formuleren* (p. 33).
- Activeer de voorkennis van de deelnemers. Gebruik indien nodig de hulpfiche *Voorkennis activeren* (p. 34).

VERLOOP

1. Denkvraag formuleren

Noteer de denkvraag bovenaan en lees ze luidop voor. Analyseer de denkvraag samen met de deelnemers. Is de vraag volledig duidelijk voor iedereen?

Bijvoorbeeld:

- *Welk vervoermiddel kiezen we om naar school te komen?*
- *Hoe stimuleren we kinderen van onze school om te consuminderen?*
- *Waar gaan we op vakantie om onze batterijen weer op te laden?*

MOEILIJKER

Afhankelijk van de leeftijd en de ervaring van de deelnemers kan je de denkvraag samen formuleren en bijschaven.

Leg uit dat je de werkvorm *In de roos* gaat gebruiken om een antwoord te zoeken op die denkvraag.

We willen een keuze maken. Daarvoor gaan we eerst ideeën bedenken. Daarna bepalen we aan welke criteria onze ideeën moeten voldoen. Tot slot toetsen we alle ideeën af aan onze criteria.

Gebruik tijdens het maken van de *In de roos* regelmatig taal die de denkprocessen van de deelnemers benadrukt, zodat zij er zich bewust van worden, het leren verwoorden en het nut ervan kunnen opmerken. Denk aan woorden als **brainstormen, ideeën bedenken, criteria bepalen, redenen of voorwaarden voor een goed idee, aftoetsen ...**

2. Ideeën bedenken

Laat de deelnemers ideeën bedenken als antwoord op de denkvraag en schrijf ze links onder elkaar. Stel vragen om het bedenken van ideeën te stimuleren.

- *Op welke manieren kunnen we ...?*
- *Hoe kan iemand ...?*
- *Wie kan er een idee bedenken om/voor ...?*
- *We willen ... Hoe zouden we dat kunnen doen?*
- *Waar / met wie / wanneer kunnen we ...?*
- *Welk ... kunnen we kiezen/doen?*

3. Criteria bedenken

Vraag aan de deelnemers om criteria te bedenken waaraan de ideeën moeten voldoen. Schrijf ze rechts van de ideeën in een kolom onder elkaar. Let erop dat de criteria door iedereen ongeveer hetzelfde ingevuld worden. 'Comfortabel' kan bijvoorbeeld voor elke deelnemer iets anders betekenen. Zoek in dat geval naar een alternatief dat objectiever beoordeeld kan worden.

- *Aan welke criteria moeten onze ideeën voldoen?*
- *Wat maakt een idee goed?*
- *Wat vind jij goede voorwaarden voor de ideeën?*
- *Welke kenmerken moeten onze ideeën hebben volgens jou?*
- *Wat is belangrijk om te bepalen of een idee goed of slecht is?*

GEMAKKELIJKER

Criteria bepalen kan erg uitdagend zijn. Wanneer de inspiratie moeilijk komt, kan je vertrekken van één of meerdere ideeën en bevragen welke aspecten ze daarvan goed of net niet goed vinden. Die zet je om in criteria.

Bijvoorbeeld:

- *Wat vind je interessant aan dit idee? (Dat iedereen kan meedoen.)
Kunnen we dan als criterium noteren dat iedereen moet kunnen meedoen?*
- *Wat vind je minder goed aan dit idee? (Dat het veel geld kost.)
Kunnen we dan als criterium noteren dat het goedkoop moet zijn?*

Bij heel jonge kinderen mag je gerust nog concretere vragen stellen, keuzemogelijkheden voorstellen of zelf de criteria benoemen en de kinderen om bevestiging vragen.

Bijvoorbeeld:

- *Wie moet het voertuig kunnen besturen?*
- *Moet het snel of traag gaan?*
- *Willen we het liefst iets zonder vuile lucht?*

4. Criteria selecteren

Vertel aan de deelnemers dat je samen de drie belangrijkste criteria eruit gaat halen. Daarvoor luisteren we eerst naar de mening van de deelnemers. Als de meningen overeenkomen zal het selecteren vlot verlopen. Bij duidelijke verschillen kan je ervoor kiezen om democratisch te beslissen.

- Welke kenmerken zijn voor jou belangrijk?
- Welke criteria gaan we selecteren?
- Wat vinden we het belangrijkste aan onze ideeën?

Omcirkel elk gekozen criterium met een andere kleur.

GEMAKKELIJKER

Je kan je met jonge kinderen beperken tot twee criteria. Eventueel kan je zelfs slechts één criterium gebruiken. In dat geval kan je meteen in de ideeënlijst aanduiden welke eraan voldoen en welke niet. Je hoeft dan geen cirkels te tekenen.

5. Ideeën aftoetsen aan criteria

Teken rechts drie concentrische cirkels, zodat je een roos krijgt. Leg de volgende stap uit aan de deelnemers.

We hebben een lijst met eigen ideeën en we hebben bepaald aan welke criteria onze ideeën moeten voldoen. We gaan nu elk idee aan de gekozen criteria aftoetsen. Per criterium waaraan het voldoet krijgt het idee een streepje. Ideeën zonder streepje schrijven we buiten de cirkels. Ideeën met één streepje komen in de buitenste cirkel, ideeën met twee streepjes in de tweede cirkel en ideeën met drie streepjes in het midden, of met andere woorden in de roos.

Toets samen met de deelnemers elk idee af aan elk criterium. Als een idee aan een criterium voldoet, turf dan het idee met een streepje in de kleur van het criterium. Zo kan je achteraf snel zien aan welke criteria het idee voldoet.

Schrijf telkens na het turven het idee in de juiste cirkel.

TIP

Soms kan een criterium nog steeds dubbelzinnig zijn bij een bepaald idee. Verfijn dan ofwel je criterium, ofwel je idee.

Bijvoorbeeld:

Voldoet het idee 'wekelijks overleg' aan het criterium 'online'?

Verander het idee dan in 'wekelijks online/fysiek overleg' of je criterium in 'moet online kunnen indien nodig'.

6. Resultaat bekijken

Laat de deelnemers het resultaat bekijken. Vertel luidop welke ideeën er in het midden terecht zijn gekomen. Als er geen ideeën in het midden staan, vestig daar dan de aandacht op.

Bevraag of ze tevreden zijn met het resultaat en zo niet, hoe dat komt.

- Ben je tevreden met het resultaat?
- Ben je misschien verrast door bepaalde resultaten?
- Staan er ideeën buiten de roos waarvan je vindt dat die in het midden moeten komen?
- Hebben we achteraf bekeken de juiste criteria geselecteerd?
- Kunnen we ideeën aanpassen zodat ze meer naar het midden verschuiven?

7. Reflecteren over het denkproces

Overloop opnieuw de stappen die de deelnemers doorlopen hebben en peil naar hun bevindingen met betrekking tot hun denkprocessen.

- We zijn vertrokken van de denkvraag. Wat deed die vraag met jou?
- We hebben samen ideeën bedacht. Ging dat vlot of niet?
- Waren er drempels of moeilijkheden bij het bedenken van ideeën?
- Als je vlot op ideeën kwam, wat heeft daar dan toe bijgedragen?
- Na de ideeën vroeg ik naar criteria. Hoe gemakkelijk kon je die bedenken?
- We hebben dan in groep drie criteria geselecteerd. Hoe verliep dat voor jou?
- Dan hebben we de ideeën aan de criteria afgetoetst. Begreep je die werkwijze? Heb je toen bepaalde dingen opgemerkt?
- Heeft *In de roos* ons geholpen met onze denkvraag? Waarom wel/niet?
- In welke situaties zou het nog zinvol zijn om een *In de roos* in te zetten?

8. Afronden

Bedank de deelnemers voor hun bijdrage en vertel dat je hierbij de *In de roos* graag afrondt. Afhankelijk van het resultaat kan je natuurlijk nog andere stappen ondernemen, zoals een actie uitvoeren, een onderzoek doen of een ander visueel denkinstrument inzetten.